

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Kontroll- og konstitusjonskomiteén
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

22/369-

18. februar 2022

Vedrørende spørsmål fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite knyttet til regjeringens beslutning om nasjonalt rødt nivå i videregående skole i desember 2021

På bakgrunn av mitt brev av 26. januar 2022, hvor jeg besvarte to spørsmål av 18. januar 2022 fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite om ovennevnte sak, har komiteén i brev av 3. februar 2022 oversendt ti oppfølgingsspørsmål. Jeg vil besvare disse fortløpende.

Svaret kommer dessverre noe senere enn en uke etter mottak av brevet. Dette skyldes blant annet at departementet har hatt et intensivt arbeid ifm. opphevelse av smitteverntiltak som ble iverksatt lørdag 12. februar. Jeg har også hatt behov for å innhente innspill fra Kunnskapsdepartementet, samt vurdere spørsmålene grundig slik at saken blir så godt opplyst som mulig.

Spørsmål 1

1) Svarbrevet av 26. januar inneholder flere henvisninger til faglige råd om ikke å innføre rødt tiltaksnivå i videregående skole, både i forkant av beslutningen om å innføre tiltaksnivået 14. desember og i forkant av beslutningen om å videreføre tiltaksnivået 27. desember. Mottok regjeringen konkrete faglige råd om innføring eller videreføring av rødt tiltaksnivå, eksempelvis fra kommuner, statsforvaltere eller andre relevante myndigheter?

Svar:

I mitt svar til komiteén av 26. januar 2022 har jeg informert om og lagt ved de ulike innspillene, rådene og vurderingene som lå til grunn for beslutningen om å innføre tiltaksnivået 14. desember 2021, og i forkant av beslutningen om å videreføre tiltaksnivået 27. desember 2021.

Som redegjort for i svarbrevet, bygget regjeringens beslutninger på oppdragssvar fra Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet (FHI), innspill fra Utdanningsdirektoratet og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, rapportering fra de regionale helseforetakene, daglige rapporteringer fra etatene, ukesrapporter fra etatene inkludert statusoppdatering fra statsforvaltere, risikovurderinger og modelleringer fra Folkehelseinstituttet, vurderinger av situasjonen i andre land, samt vurderinger fra øvrige departementer inkludert underliggende etater og statsforvaltere (som innhenter rapporter fra kommunene).

Som redegjort for i mitt svar til komitéen av 26. januar, fastsatte regjeringen 14. desember 2021 en tiltakspakke bestående av en rekke inngrepssmittevern tiltak. Hensikten med tiltakspakkene var å få kontroll på smittespredningen generelt, og å forsinke utbredelsen av omikronvarianten spesielt. Som redegjort for i svarbrevet, gjør regjeringen en selvstendig og helhetlig vurdering av tiltakene og den samlede tiltakspakken. Tiltakene som ble innført baserte seg blant annet på Helsedirektoratet og FHI sine anbefalinger i svar på oppdrag 576¹, herunder etatenes forholdsmessighetsvurdering av tiltakene i henhold til smittevernloven,

Både FHI og Helsedirektoratet ga uttrykk for at situasjonen var svært alvorlig og at det var usikkert om de anbefalte tiltakene var tilstrekkelig. Også dette har jeg redegjort for i brevet av 26. januar. Der står det blant annet følgende:

«FHI oppsummerer med at situasjonen er alvorlig og anbefaler en profil på tiltakspakken med strengere kontaktreduserende tiltak som i minst mulig grad rammer barn, unge og sårbare grupper. Videre uttaler FHI generelt når det gjelder tiltak overfor barn og unge at «Tiltakene bør oppskaleres, men tilpasses den lokale situasjonen». FHI anbefalte fortsatt gult nivå for barnehager og barneskoler, og uttalte at man kan «Vurdere rødt nivå i områder med mye smitte, og der det er omfattende kontaktreduserende tiltak i samfunnet. Rødt nivå må være svært godt begrunnet. Tiltaket kan evt. innføres på enkeltskoler eller for enkelte skoler/skoletrinn i en kommune.»

Helsedirektoratet sluttet seg til FHIs forslag til tiltak, men hadde enkelte forslag til presiseringer. Direktoratet skrev blant annet:

«Helsedirektoratet er derimot sterkt i tvil hvorvidt de tiltakene som foreslås i denne besvarelsen er tilstrekkelig til å forsinke utbredelsen av omikron og få ned smitten med delta tilstrekkelig raskt til at sårbarheten i helsetjenesten og i samfunnskritiske funksjoner blir tilstrekkelig redusert. Dette er spesielt knyttet til tiltakene for barn og unge.»

Som redegjort for i brevet av 26. januar, forelå en ny risikovurdering fra FHI den 13. desember 2021, hvor det blant annet er påpekt at "Situasjonen er stadig mer alvorlig. Antallet påviste tilfeller av SARS-CoV-2-infeksjon øker raskt og etterfølges av en økning av innleggelse" og "Det haster med å bremse covid-19-epidemien med betydelige tiltak slik at

---

¹ [Oppdrag 576 - Vurdering av situasjonen og behov for justering i nasjonale smittevern tiltak.pdf \(helsedirektoratet.no\)](#)

ikke omikronvarianten forårsaker en epidemibølge som gir enorm sykdomsbyrde og fullstendig overbelaster helsetjenesten".

Jeg mener at det er viktig å fremheve disse grunnleggende bekymringene og usikkerheten når dette tiltaket skal ses på isolert nå i ettertid. Det er også viktig å anføre at regjeringen innførte en tiltakspakke med smitteverntiltak som må vurderes helhetlig og samlet og opp mot det tiltaksnivået som etatene vurderer at er forholdsmessig i henhold til den aktuelle smittesituasjonen og smittevernloven.

Begrunnelsen og forholdsmessighetsvurderingen for vedtaket 14. desember følger av Kongelig resolusjon av 14. desember 2021. Denne er også oversendt til komiteén som vedlegg til brevet av 26. januar.

Forut for beslutningen om videreføring av tiltaksnivå den 27. desember forelå en ny risikovurdering fra FHI, slik redegjort for i brevet av 26. januar. I FHI sin risikovurdering av 22. desember 2021 heter det at *«Omikronvarianten vil sannsynligvis gi en ny bølge av epidemien fra januar. Størrelsen på denne bølgen er usikker; den kan bli svært stor med opp mot flere hundre daglige innleggelseser. Størrelsen vil avhenge av variantens spredningsevne, vaksinasjonsoppslutning og vaksineeffekt, effekt av smitteverntiltak og effekt av befolkningens egenvalgte atferdsendringer.»* Det uttales også at *«Tiltakene bør fortsette og eventuelt justeres slik at en forventet epidemibølge forårsaket av omikronvarianten flates ut og man unngår en stor sykdomsbyrde og overbelastning av helsetjenesten. De forholdsmessige og nødvendige tiltakene må vare til man ser en tydelig reduksjon i belastningen på helsetjenesten og da vurderes på nytt.»*

Jeg mener som anført ovenfor at det er viktig å fremheve disse grunnleggende bekymringene og usikkerheten når dette tiltaket skal ses på isolert nå i ettertid, hvor vi står i en helt annen situasjon.

Begrunnelsen og forholdsmessighetsvurderingen for vedtaket 27. desember er redegjort for i svarbrevet til komiteén. I punkt 3.4 i brevet står det blant annet:

«Etter en ny helhetsvurdering basert på ovenstående besluttet regjeringen 27. desember 2021 at rødt tiltaksnivå skulle videreføres for videregående skoler ved skolestart etter jul, slik det var forutsatt og kommunisert ved beslutningen 14. desember. Regjeringen mente at det var forholdsmessig basert på vurderinger av situasjonen og tiltakenes effekt. Regjeringen vurderte at tiltaksnivået fortsatt var nødvendig av hensyn til smittevernet, forventninger om økt smittenivå etter ferien og tjenlig etter en helhetsvurdering av den samlede tiltakspakken. Regjeringen vektla at i likhet med situasjonen før jul var smittesituasjonen fortsatt uoversiktlig og det var usikkerhet knyttet til hvordan situasjonen ville utvikle seg. I tillegg var vaksineringsen inn mot jul lavere enn ønsket. Regjeringen la også vekt på at gult nivå er mindre effektivt for å få til tilstrekkelig avstand mellom elever for å forebygge smitte på videregående skoler, fordi elevene blandes på tvers i mange ulike fag og klasser i løpet av en skoledag. Det var dessuten begrenset tilgang på tester på dette tidspunktet.»

Spørsmål 2

I VG 31. desember 2021 er kunnskapsminister Tonje Brenna sitert på at «smittevernmessig ville gult nivå holdt, men mange mener at dette vanskelig lar seg gjøre i praksis. Dette viser at det er en svakhet i trafikklysmodellen for videregående».

I svarbrevet til komiteen legger statsråden vekt på smittevernhensyn for innføring av rødt nivå i videregående skole. Der står det på side 13 at «regjeringen vurderte at slikt tiltaksnivå (rødt nivå i videregående skole, vår anm.) var nødvendig av hensyn til smittevernet og tjenlig etter en helhetsvurdering av den samlede tiltakspakken. Regjeringen vektla at smittesituasjonen var uoversiktlig og at det var usikkerhet knyttet til hvordan situasjonen ville utvikle seg. Regjeringen la også vekt på at gult nivå er mindre effektivt for å få til tilstrekkelig avstand mellom elever for å forebygge smitte på videregående skoler, fordi elevene blandes på tvers i mange ulike fag og klasser i løpet av en skoledag.».

2) Var det regjeringens vurdering at innføring av gult tiltaksnivå i videregående skole ville vært tilstrekkelig av hensyn til smittevernet, men at det måtte innføres rødt tiltaksnivå fordi gult nivå ikke lot seg gjennomføre i praksis?

Svar:

Regjeringen vurderte at gult nivå ikke var tilstrekkelig på videregående skole av hensyn til smittevernet fordi dette nivået ikke ga en tilstrekkelig begrensning i antall nærkontakter. Utfordringen med gult nivå er beskrevet i mitt svar til komiteen av 26. januar 2022. Der vises det blant annet til e-post av 10. januar 2022 der Utdanningsdirektoratet utdyper sine tidligere innspill til Kunnskapsdepartementet om hvorfor gult nivå kan være problematisk dersom målet er å redusere antall nærkontakter. Utdanningsdirektoratet skriver:

«Innspillene våre datert 6. desember (respons på en bestilling på et worst-case scenarie), 10., 11. og 20. desember 2021, samt 7. januar 2022, gir utfyllende begrunnelser. Vi forstår at KD har behov for at vi oppklarer innholdet i setningen: "Både ungdomstrinn og videregående opplæring har blanding av elever i ulike fag, og gult tiltaksnivå er derfor vanskelig forenelig med språkfag, valgfag og andre fag på tvers av klasser/ Erfaringen fra pandemien så langt er at gult nivå fungerer i barnehager og på barnetrinn, mens elever på ungdomstrinn og i videregående opplæring har opplæring i grupper på tvers i så mange fag at gult nivå ikke er forenlig med et godt opplæringstilbud, hverken faglig eller sosialt." som kan leses i vårt innspill 6./10./11. desember. Utfordringen med gult nivå har følgende utgangspunkt:

- Den største forskjellen i de kontaktreducerende tiltakene i trafikklysmodellen er fra gult til rødt – der det er om lag en halvering i antall nærkontakter. Forskjellen i nærkontakter mellom grønt og gult nivå er mindre og handler særlig om kontakt i fellesarealer og friminutt. Vi erfarte at det var bekymring i våre sektorer knyttet til at gult nivå ikke hadde en tilstrekkelig reduksjon i antall nærkontakter for elever og ansatte.*
- På grunn av ovennevnte bekymring så vi enkelte steder at lokale vedtak strammet inn på det gule nivået ved å benytte digital opplæring i for eksempel programfag for å redusere antall nærkontakter, evt at de strammet inn til rødt tiltaksnivå.*

Fra vårt ståsted handlet altså utfordringen om det gule nivået primært om oppfatningen av at dette ikke var et tilstrekkelig smittevern.»

Se vedlegg 25 i svaret til komiteen av 26. januar 2022 for e-posten i sin helhet.

At det var smittevernet som var bakgrunnen for innføringen av rødt nivå kommer også fram av kunnskapsministerens svar til skriftlig besvarelse av 18. januar 2022, knyttet til tiltaksnivå i skolen. Her skriver kunnskapsministeren:

«Min klare oppfatning var at videregående skole ikke kunne settes på gult nivå fordi dette nivået ikke gir en tilstrekkelig begrensing i nærkontakter. Valget stod mellom grønt og rødt nivå, der grønt nivå ikke ble vurdert som effektivt nok i den smittesituasjonen vi var i. Regjeringen besluttet derfor rødt nivå. Rødt nivå kjenner fylkeskommunene og videregående skoler godt, og vi vet at det gir en kraftig begrensing i antall nærkontakter, uten at skolene stenger.»

Regjeringen var imidlertid svært opptatt av å ikke videreføre rødt tiltaksnivået lengre enn nødvendig. Helse- og omsorgsdepartementet ga derfor 3. januar 2022 oppdrag til Helsedirektoratet, i samråd med FHI og Utdanningsdirektoratet, om å vurdere tilpasninger av gult nivå i videregående skole og eventuelt ungdomsskolen, og foreslå en innretning av dette nivået som er forenelig med et godt faglig og sosialt opplæringstilbud, samtidig som driften er smittevernaglig forsvarlig (oppdrag nr. 599, se vedlegg nr. 31 til svarbrevet av 26. januar).

Regjeringen var også enig med FHI og Utdanningsdirektoratet i at grønt nivå kombinert med jevnlig testing, var en mer ønskelig løsning. Helsedirektoratet arbeidet gjennom siste halvdel av desember med anskaffelser av et tilstrekkelig antall hurtigtester. Gjennom leveranser de første ukene i januar, økte tilgangen på tester. Jevnlig testing bidrar til å kontrollere smitteutbrudd på en effektiv måte, og til at skoler kan holdes åpne på et lavere tiltaksnivå enn ellers.

Dette lå også til grunn, sammen med faglige tilrådninger fra etatene, da regjeringen den 13. januar 2022 besluttet å oppheve det forskriftsfestede nasjonale gule og røde tiltaksnivået for henholdsvis barnehager/grunnskoler og videregående skoler/voksenopplæringen.

Spørsmål 3

Når det gjelder beslutningen om videreføring av rødt tiltaksnivå i videregående skole 27. desember står det på side 13 i svarbrevet fra statsråden at Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet «anbefalte at det nasjonale tiltaksnivået for videregående skoler kunne endres fra rødt til gult nivå». Det står også at Utdanningsdirektoratet «anbefalte i sitt innspill til Hdir at barnehager og skoler måtte være åpne fra 3. januar 2022 og at tilbudet ikke burde begrenses av strenge smitteverntiltak». Videre står det at «direktoratet mente (derfor) at rødt nasjonalt nivå i videregående skole ikke kunne opprettholdes, og det er blant annet vist til at en stor andel av elevene i videregående skole er vaksinert, det er lavere smitterisiko og at alderen tilsier at det vil være mulig å holde avstand».

Anbefalingene fra Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet og Utdanningsdirektoratet var dermed at rødt tiltaksnivå ikke burde opprettholdes. Likevel besluttet regjeringen etter en ny helhetsvurdering å videreføre rødt tiltaksnivå «for videregående skoler ved skolestart etter jul, slik det var forutsatt og kommunisert ved beslutningen 14. desember».

3) *Hvilke andre anbefalinger var det regjeringen la til grunn for sin vurdering om å videreføre tiltaksnivået?*

Svar:

Som det fremgår av mitt svar til komiteen av 26. januar 2022, ble videreføringen av rødt nivå gjort etter en helhetsvurdering. Basert på kunnskapen vi hadde på det tidspunktet, vurderte regjeringen at det var grunnlag for å videreføre tiltaksnivået. Regjeringen vektla at i likhet med situasjonen før jul, var smittesituasjonen fortsatt uoversiktlig og det var usikkerhet knyttet til hvordan situasjonen ville utvikle seg. I tillegg var vaksineringsen inn mot jul lavere enn ønsket og det var dessuten begrenset tilgang på tester.

Regjeringens beslutninger gjøres etter en helhetsvurdering, og det er derfor ingen automatikk i at regjeringen til enhver tid følger anbefalingene fra etatene fullt ut. Det vises for øvrig til svar på spørsmål 4 og 5. Regjeringen som beslutningstaker må gjøre en selvstendig vurdering og kan derfor fatte beslutninger som på noen punkter avviker fra rådene fra etatene. Dette er ikke noe nytt for denne regjeringen. Eksempler på slike avvik fra faglige råd finner vi også under den forrige regjeringen.

Jeg vil her, som i det første svarbrevet, trekke fram at ved regjeringenes beslutning om å videreføre tiltaksnivået forelå FHI's risikovurdering fra 22. desember 2021. I denne vurderingen viser FHI til at det er for tidlig å konkludere om omikronvarianten gir like alvorlig sykdom som deltavarianten eller mindre alvorlig. Det ble også vist til at «*Situasjonen er stadig alvorlig. Antallet påviste tilfeller av SARS-CoV-2-infeksjon og antallet innleggelseser er på et høyt nivå, men det er tegn på avflating*» og at «*Sykehus, sykehjem, fastleger og legevakter opplever stadig stor belastning som følge av syke pasienter, økt sykefravær blant helsepersonellet og mindre tilgang på vikarer fra utlandet.*»

FHI skriver videre at «*Omikronvarianten vil sannsynligvis gi en ny bølge av epidemien fra januar. Størrelsen på denne bølgen er usikker; den kan bli svært stor med opp mot flere hundre daglige innleggelseser. Størrelsen vil avhenge av variantens spredningsevne, vaksinasjonsoppklutning og vaksineeffekt, effekt av smitteverntiltak og effekt av befolkningens egenvalgte atferdsendringer.*»

Det uttales også at «*Tiltakene bør fortsette og eventuelt justeres slik at en forventet epidemibølge forårsaket av omikronvarianten flates ut og man unngår en stor sykdomsbyrde og overbelastning av helsetjenesten. De forholdsmessige og nødvendige tiltakene må vare til man ser en tydelig reduksjon i belastningen på helsetjenesten og da vurderes på nytt.*»

Spørsmål 4

4) I sitt svar viser statsråden til at Helsedirektoratet var usikker på om de foreslåtte tiltakene ville være tilstrekkelige. Besluttet regjeringen strengere tiltak enn de som var anbefalt fra etatene overfor andre grupper enn elevene på videregående skole og i voksenopplæringen? Det bes i tilfelle om en oversikt over disse tiltakene.

Svar:

Jeg viser til foredraget i den Kongelige resolusjonen av 14. desember 2021 som redegjør for de ulike tiltakene som ble innført av regjeringen. Det var en pakke av tiltak som ble innført, og som baserte seg på vurderinger og anbefalinger fra etatene. Jeg vil her vise til at Helsedirektoratets uttalelse i sitt svar på oppdrag 576 var særlig knyttet til tiltakene for barn og unge:

«Helsedirektoratet er derimot sterkt i tvil hvorvidt de tiltakene som foreslås i denne besvarelsen er tilstrekkelig til å forsinke utbredelsen av omikron og få ned smitten med delta tilstrekkelig raskt til at sårbarheten i helsetjenesten og i samfunnskritiske funksjoner blir tilstrekkelig redusert. Dette er spesielt knyttet til tiltakene for barn og unge.»

Den kongelige resolusjonen redegjør for den helhetsvurderingen som ble foretatt, og også de enkelte tiltakene som ble iverksatt. Vurderingen av om noen tiltak er mindre eller mer strenge enn hva etatene anbefalte vil innen noen områder kunne være skjønnsmessig og vurderes ulikt avhengig av hvem som rammes av tiltaket. Samtidig er det viktig å påpeke at man må se hele tiltakspakken i sammenheng. Videre er det slik at i noen tilfeller er etatene enige om enkelttiltak, andre ganger har de avvikende anbefalinger og i andre tilfeller kan tiltakene sies å være like strenge, men ha ulik innretning. I tillegg er etatene enkelte ganger mer drøftende i sine vurderinger og peker på behov for innstramminger innen en rekke områder, samtidig som det pekes på at enkelte valg er mer politiske. Når det gjelder tiltakspakken som ble besluttet innført den 14. desember mener jeg det ikke var store avvik i tiltakene som ble besluttet av regjeringen, og det som ble anbefalt fra etatene og at den samlede tiltakspakken var innenfor etatenes forholdsmessighetsvurderinger. Jeg vil derfor vise til de redegjørelser som er offentliggjort og til de dokumentene som tidligere er oversendt komiteen. Jeg mener det avgjørende i denne saken er at regjeringen har vurdert at alle tiltakene som ble innført den 14. desember oppfyller vilkårene i smittevernloven § 1-5.

Spørsmål 5

5) Var tiltakene regjeringen iverksatte på noe område mindre strenge enn anbefalt fra etatene? Hva var i så fall begrunnelsen for dette?

Svar:

Jeg viser til svar på spørsmål 4. Jeg vil legge til at både denne regjeringen og den forrige regjeringen, har gjort andre vurderinger enn etatene. Dette er ikke noe nytt. I den gjenåpningsfasen vi nå har vært gjennom, har regjeringen lettet mer på tiltak enn det etatene har anbefalt innen f.eks. barneidrett, skjenking, antall publikum på arrangementer med faste tilviste plasser og gruppestørrelse ved universitetene.

Spørsmål 6

6) Statsråd Kjerkol viser til at det ble fremmet ønsker om nasjonalt tiltak i de faste sektormøtene kunnskapsministeren hadde med KS, Elevorganisasjonen og lærerorganisasjonene. Det bes opplyst når disse møtene fant sted, hvem som deltok, og hvem, om noen, som konkret anbefalte rødt nivå nasjonalt i videregående opplæring i hvilket møte. Det bes på samme måte redegjort for om noen av deltakerne frarådet rødt nivå. Komiteen ber om å få oversendt eventuelle referater fra møtene.

Svar:

Kunnskapsdepartementet har under hele pandemien invitert lærerorganisasjonene, Elevorganisasjonen og KS til møter om situasjonen i barnehage- og skolesektoren. Møtene har vært holdt med ujevne mellomrom ut fra behov og endringer i smittesituasjonen. Det ble avholdt digitale sektormøter 8., 14., 15. og 21. desember.

Inviterte organisasjoner har vært Elevorganisasjonen, Fagforbundet, Folkehøgskolerådet (deltok ikke 15. desember), KS, Norsk Lektorlag, Private barnehagers landsforbund, Skolelederforbundet, Skolenes landsforbund og Utdanningsforbundet. På de fleste møtene har FHI deltatt for å gi informasjon om vaksine- og smittestatus i skolene og barnehagene og for å svare på spørsmål. I tillegg har Utdanningsdirektoratet deltatt i møtene.

Formålet med møtene er å lytte til innspill om hvordan koronasituasjonen oppleves i sektoren, informere om ulike tiltak og svare på spørsmål. Møtene er basert på en åpen og tillitsbasert dialog mellom politisk ledelse og organisasjonene. I møtene får deltakerne presentert et situasjonsbilde og anledning til å kommentere dette. Kunnskapsdepartementet har lagt til grunn at organisasjonenes kommentarer i møtene er uttrykk for deres umiddelbare reaksjoner, og ikke nødvendigvis synspunkter som har vært forankret i sentralstyrer osv. Det føres ikke referater, men representanter for embetsverket har tatt uformelle notater fra møtene. Notater er ikke kvalitetssikret i etterkant og kan ikke brukes som kilde for hva organisasjonene uttalte eller vurderte på ulike tidspunkt når det gjelder innføring av ulike typer nasjonale smitteverntiltak.

Spørsmål 7

7) I materialet komiteen har fått tilsendt ser det ut til at Utdanningsdirektoratet vurderer utfordringene med gult nivå i ungdomsskolen og i videregående opplæring på samme måte. Det fremkommer ikke av statsrådets svar hvorfor ungdomsskolen likevel ble satt til gult nivå, mens videregående opplæring, hvor mange av elevene nylig var vaksinert, ble satt til rødt nivå. Det bes om en nærmere begrunnelse for denne ulike behandlingen.

Svar:

Jeg viser til det tidligere svarbrevet 26. januar, hvor jeg avslutningsvis i punkt 3.3 skrev: «Regjeringen la også vekt på at gult nivå er mindre effektivt for å få til tilstrekkelig avstand mellom elever for å forebygge smitte på videregående skoler, fordi elevene blandes på tvers i mange ulike fag og klasser i løpet av en skoledag.»

Både på ungdomsskolen og i videregående opplæring blandes elever på tvers av sin klasse/gruppe, noe som er utfordrende blant annet med tanke på å begrense antall nærkontakter. Disse utfordringene er likevel større i videregående opplæring enn i ungdomsskolen, da elever i videregående opplæring har flere valgmuligheter med tanke på hvilke fag, hvor mange fag og hvilke fagsammensetninger de ønsker. I praksis betyr dette at elever i videregående skole bytter klasse eller gruppe flere ganger i løpet av skoledagen enn det elever på ungdomsskolen gjør.

Se også svarbrevet til komiteen av 26. januar 2022 og omtalen av Utdanningsdirektoratets e-post av 10. januar 2022. Det vises også til kunnskapsministerens svar til skriftlig besvarelse av 18. januar 2022, knyttet til tiltaksnivå i skolen. Her skriver kunnskapsministeren:

«Før jul var vi i en periode med kraftig økning i smitte av deltavarianten av koronaviruset, og det var stor usikkerhet om omikronvarianten av viruset. Vi visste ikke i hvilket omfang omikronvarianten ville spre seg, og i hvilken grad den ville gi alvorlig sykdom. I tillegg hadde vi nylig startet vaksinasjon med oppfriskningsdose og manglet god nok testkapasitet for å teste elevene så ofte vi mener det er behov for. Scenariene fra helsemyndighetene om utvikling av smittesituasjonen og konsekvenser for samfunnet var dramatiske, og det var behov for å handle raskt i en situasjon med stor usikkerhet.

Før jul opplevde vi videre at mange barnehager og skoler ville stenge eller begrense åpningstidene på grunn av smitte- og bemanningssituasjonen. Det ble fremmet ønsker om nasjonale tiltak, blant annet i de faste sektormøtene jeg har med KS, Elevorganisasjonen og lærerorganisasjonene. For å beholde kontroll over situasjonen, og å sikre at barnehager og skoler holdt åpne, reintroduserte regjeringen trafikklysmodellen i barnehage og skole. Vi fastsatte 16. desember gult og rødt nivå som en del av en tiltakspakke med nasjonale tiltak på et bredt spekter av samfunnsområder. Vi valgte ikke den differensierte modellen som Helsedirektoratet og FHI la opp til, der det var nasjonale tiltak i deler av barnehage- og skoleløpet og lokale i andre deler av løpet.»

Spørsmål 8

Komiteen viser til at statsministeren i politisk kvarter 10. januar uttalte at «Folk må vite at vi, som jeg har sagt hele tiden, ønsker ikke strenge tiltak én dag lenger enn det som er nødvendig, når vi har dem så er det fordi det er en samlet gjennomgang av hva våre dyktige fagmyndigheter forteller oss, hva vi kan analysere fra utviklingen i Sør-Afrika, Danmark, Storbritannia som ligger foran oss i løypa til å kunne ta gode avgjørelser for Norge (...).»

Med henvisning til det røde nivået i videregående skole uttalte statsministeren videre: «Jeg mener vi har fulgt faglige råd på det området.»

8) Hvilke faglige råd var det statsministeren siktet til i sin uttalelse, og har han mottatt andre faglige råd enn de som helseministeren så langt har oversendt komiteen?

Svar:

I mitt svar til komiteen av 26. januar 2022 har jeg informert om og lagt ved de ulike innspillene og vurderingene som lå til grunn for beslutningen om å innføre tiltaksnivået 14. desember, og i forkant av beslutningen om å videreføre tiltaksnivået 27. desember. Tiltakene som ble innført baserte seg på Helsedirektoratet og FHIs anbefalinger i svar på oppdrag 576, herunder etatenes forholdsmessighetsvurdering av tiltakene i henhold til smittevernloven, øvrige innspill fra etatene, Utdanningsdirektoratet og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, rapportering fra de regionale helseforetakene, statusoppdateringer fra statsforvaltere, vurderinger av situasjonen i andre land, samt innspill og vurderinger fra øvrige departementer med relevante underliggende etater.

Som tidligere omtalt i svarbrevet ga både FHI og Helsedirektoratet uttrykk for at situasjonen var svært alvorlig og at det var usikkert om de anbefalte tiltakene var tilstrekkelig. Dette var spesielt knyttet til tiltakene for barn og unge.

Det er de samme faglige rådene fra underliggende etater og fra departementene som statsministeren viser til i sin uttalelse.

Spørsmål 9

I Kongelig resolusjon av 14. desember 2021 heter det: «For Helse- og omsorgsdepartementets vurdering av hvilke covid-19-tiltak som til enhver tid er forholdsmessig og nødvendig, er vurderinger og tilrådinger fra FHI og Helsedirektoratet særlig viktige.»

Videre knyttet til departements forslag til tiltak: «Disse tiltakene bygger på vurderinger og tilrådinger fra særlig Helsedirektoratet og FHI, og er i stor grad i tråd med etatenes anbefalinger med enkelte justeringer eller tillegg. I tillegg bygger de foreslåtte forskriftsendringene på enkelte vurderinger og innspill fra enkelte departementer.»

I vurderingene som det vises til i Kongelig resolusjon av 14. desember 2021, skriver etatene at rødt nivå «må være svært godt begrunnet» (FHI), at det kreves «tungtveiende grunner» (Hdir) og at «[n]asjonale tiltak er ikke forholdsmessig i områder med lite smitte» (vedlegg fra Udir).

9) Ser statsråden at det i resolusjonen, eller på annen egnet måte, burde vært foretatt en konkret - og etterprøvable - drøftelse av tiltaket opp mot de krav smittevernloven oppstiller?

Svar:

Regjeringen vedtok en samlet tiltakspakke i Kongelig resolusjon av 14. desember 2021² med den hensikt å få kontroll på smittespredningen generelt, samt å forsinke utbredelsen av omikronvarianten. Tiltakene som ble innført baserte seg på Helsedirektoratet og FHIs anbefalinger i svar på oppdrag 576, herunder etatenes forholdsmessighetsvurdering av tiltakene i henhold til smittevernloven, øvrige innspill fra etatene, Utdanningsdirektoratet og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, rapportering fra de regionale helseforetakene,

² [kgl-res-141221-fastsettelse-av-endringer-i-covid-19-forskriften.pdf \(regjeringen.no\)](https://www.regjeringen.no/kgl-res-141221-fastsettelse-av-endringer-i-covid-19-forskriften.pdf)

statusoppdateringer fra statsforvaltere, vurderinger av situasjonen i andre land, samt innspill og vurderinger fra øvrige departementer med relevante underliggende etater.

Det fremgår av resolusjonen at Helse- og omsorgsdepartementet deler vurderingen fra FHI og Helsedirektoratet om at de foreslåtte tiltakene er nødvendige for å legge til rette for at samfunnet i ukene som kommer skal være i stand til å yte helsehjelp og sikre retten til liv, samt at andre samfunnskritiske funksjoner sikres. På side 6 står det at «*Departementet mener at nytten av tiltakene for beskyttelse av liv, helse og samfunn står i forhold til tiltakenes øvrige samfunnsmessige konsekvenser, og vektlegger bl.a. den alvorlige situasjonen, at det tas hensyn til sårbare grupper, at tiltak målrettes og at det innføres kompensasjonsordninger. Vilkårene i smittevernloven §§ 4-1, 4-3 og 4-3 a, jf. § 1-5, anses derfor oppfylt.*»

Det fremgår tydelig av resolusjonen 14. desember hva som er begrunnelsen for tiltakene regjeringen vedtok og at de er vurdert opp mot kravene i smittevernloven. Jeg mener derfor at tiltakene er vurdert konkret og kan etterprøves.

Spørsmål 10

Kontroll- og konstitusjonskomiteen viser avslutningsvis til oppslag i Dagbladet 29. januar 2022, hvor statsråden beklager at begrunnelsene for regjeringens smitteverntiltak ikke er tilstrekkelig offentliggjort. Statsråden viser til at begrunnelsene offentliggjøres fra 14. januar og fremover. Hun ønsker ikke å gjøre det samme med vedtakene i desember.

10) Komiteen ber om at alle begrunnelser og forholdsmessighetsvurderinger for alle vedtakene i desember 2021 oversendes komiteen.

Svar:

Begrunnelsen og forholdsmessighetsvurderingen for vedtaket 8. desember følger av Kongelig resolusjon av 8. desember 2021³.

Begrunnelsen og forholdsmessighetsvurderingen for vedtaket 14. desember følger av Kongelig resolusjon av 14. desember 2021. Denne er også oversendt til komiteen som vedlegg til svaret 26. januar.

Begrunnelsen og forholdsmessighetsvurderingen for vedtaket 27. desember er redegjort for i svarbrevet til komiteen. I punkt 3.4 i brevet står det blant annet:

«Etter en ny helhetsvurdering basert på ovenstående besluttet regjeringen 27. desember 2021 at rødt tiltaksnivå skulle videreføres for videregående skoler ved skolestart etter jul, slik det var forutsatt og kommunisert ved beslutningen 14. desember. Regjeringen mente at det var forholdsmessig basert på vurderinger av situasjonen og tiltakenes effekt. Regjeringen vurderte at tiltaksnivået fortsatt var nødvendig av hensyn til smittevernet, forventninger om

---

³ [kgl-res-081221-fastsettelse-av-covid-19-tiltaks pakke.pdf \(regjeringen.no\)](#)

økt smittenivå etter ferien og tjenlig etter en helhetsvurdering av den samlede tiltakspakken. Regjeringen vektla at i likhet med situasjonen før jul var smittesituasjonen fortsatt uoversiktlig og det var usikkerhet knyttet til hvordan situasjonen ville utvikle seg. I tillegg var vaksineringsen inn mot jul lavere enn ønsket. Regjeringen la også vekt på at gult nivå er mindre effektivt for å få til tilstrekkelig avstand mellom elever for å forebygge smitte på videregående skoler, fordi elevene blandes på tvers i mange ulike fag og klasser i løpet av en skoledag. Det var dessuten begrenset tilgang på tester på dette tidspunktet.»

Med hilsen

Ingvild Kjerkol